

של צה"ל. הוא הערב לגבולות, ולא מיקומן הטופוגרפי. אולם כשבאות ערובות כחוספות לכוחו של צה"ל, אין כל רע בערובות. להיפך, יש הרבה מן הטוב בערובות נוספות.

אחרי המלחמה התחילו כל הפוליטיקאים להטיף נגד ה"פוליטיזציה" של צה"ל. חוסר הביקורת על מערך כתיבת החוק. וכו'. כולם דרשו הקמת מועצה עליונה לביטחון לאומי. רק ח"כ אחד דרש כל אלה לפני המלחמה. 80 יום (!) לפני המלחמה הגיש אורי אבנרי הצעה לסדרהיום, בעיקבות התפטרותו של אריק שרון מצה"ל: "...בהעדר נוהל קבוע להסדרת המינוי לכהונת הרמטכ"ל — יש פתח רב להשפעות צדדיות. מה קובע? אישיות? זיקתו המיפלגתית? הביטחון שהוא ימלא את כל משאלות ראש-הממשלה? הנכונות לכופף בשעת הצורך את חוות דעתו ה-

דיין שאיש לא חזה אותה מראש. אבל אין זאת אמת. ביום ה-28 במאס 1973 — חצי שנה לפני המלחמה — הזהיר אורי אבנרי בכנסת: בעודנו נמצאים היום בשיא כוחנו, כשכל קלפים בידנו, כאשר היוזמה יכולה להיות כולה שלנו, ובידינו ההזדמנות ההיסטורית לבצע את מלאכת השלום — יוצרת הגברת מאיר בכוונה תחילה קיפאון מוחלט, מרחיבה את הקרע היסטורי, מנהלת מדיניות של נוקשות אולטימטיביות, וכל זה כדי להשיג עוד שטח להתנחלות, עוד תוספת למדינה ברוח המאה ה-19. זהו אסון, ואת מחירו ישלמו הבנים והנכדים. חצי שנה לפני המלחמה — אזהרה שהידידה באזני הכנסת, באזני גולדה, דיון ובכין: זהו אסון, ואת מחירו ישלמו הבנים והנכדים! ארבע שנים לפני כן, כאשר הוקמה הממ-

לפני שלושה שבועות אמר משה דיין, במרכז מיפ לגת העבודה, שלא היינו מוכנים למלחמת יום-הכיפורים. מכיוון שאיש לא חזה מלחמה זו מראש. הוא הודה שבגלל חוסר הכוננות היו לנו אבידות נוספות. לא היינו מוכנים למלחמה זו.

מפני שמשע דיין, יחד עם גולדה מאיר ומנחם בגין, האמינו שהערבים לא יפתחו במלחמה. הם היו בטוחים שהפסקת-האש יכולה להימשך לנצח. לכן לא גייסו את המילואים — גם כאשר המאסות של המצרים והטורים התרכזו מול כוחותינו הדלילים. אבל היה איש אחד שהזהיר ללא הרף — חודש אחרי חודש, שנה אחרי שנה, שזה בדיוק עומד לקרות!

בנאום שנשא אורי אבנרי בכנסת ב-16 בנובמבר 1970, בנוכחותם של גולדה מאיר ומשה דיין, הוא אמר: הפסקת-האש תסתיים, אם לא תהיה התקדמות בולטת לקראת הסדר שלום. הפסקת האש היא כמו שעון-חול גדול, וגרגירי החול יורדים בלי רחמנות.

הימים היקרים של הפסקת האש עוברים. אפילו אם תהיה ממשלת מצריים משוכנעת ש-חידוש המלחמה ימיט אסון על הצבא המצרי, גם אז לא תוכל להסכים להארכה ממושכת של הפסקת-האש, אם לא תהיה התקדמות לשלום. מה יקרה אם תתמוטט הפסקת-האש? אם נכה בהם — כפי שנצטרך להכות בהם — תתגבר ההתערבות הסובייטית. לא תהיה מלחמה ישראלית-מצרית, תהיה מלחמה ישראלית-סובייטית-מצרית, ומכאן — סכנת העימות ה-גלובלית, עם כל הנובע מכך לגבי ביטחון ישראל.

כאשר השמיע אבנרי נבואה זו, שלוש שנים לפני מלחמת יום-הכיפורים, שלוש שנים לפני ועידת ז'נבה, מילחמה לו חבריה-הכנסת מכל הסיעות בקריאות-ביניים. הם לא רצו לשמוע. מפני שלא היו מוכנים להטיק את המסקנה. כפי שדרש אבנרי: שמדינת-ישראל תכריז שהיא מעדיפה שלום וביטחון על החזקת השטחים. באותם הימים הגיש גולדה יארינג את תוכנית המפורסם. על דעת כל הסיעות, מחרות ועד מק"י, נגד דעתו

מדוע לא היינו מוכנים?

מיקצועית השקולה בפני שיקולים פוליטיים? ...אחד הפיתרונות הוא להקים סוף-סוף מועצה-ביטחון ממשלתית, כפי שקיימת במדינות דמוקרטיות רבות, לרבות ארצות-הברית. מועצה כזאת תהיה מורכבת מן הנוגעים במישרין לענייני הביטחון. זוהי שיטה טובה לדמוקרטיה וטובה לביטחון — לקביעת דרכי-ההקדמה של קצינים בכירים, תוך מניעת כל חשד וכל חשש לאינטריגות במקום הרגיש ביותר במדינה. המועצה תבטיח שהרמטכ"ל יהיה האיש הכשיר ביותר, ולא דווקא האדם הנוח ביותר לשליטון. הכנסת אינה קיימת בכל הנוגע לפיקוח על מערכת הביטחון. היא התפטרה מתפקיד חיוני זה ומסרה אותו לוועדת החוץ והביטחון. ועדה זו, שאין בה אופוזיציה, ניזונה באופן בילעדי מפי שר-הביטחון ושליחיו. אין לה ידע צבאי, אין לה כל אפשרות להצטייד במידע בלתי-תלוי. זוהי ביקורת ללא עיניים, וללא ידיים. אני מציע שהכנסת תמנה מבקר לענייני ביטחון, אישיות בכירה שתפעל מטעם הכנסת, במעמד דומה לזה של מבקר-המדינה. אני מציע שהמונה יקבל את הסמכויות הבלתי-מוגבלות לקבל כל מידע על הנעשה במערכת הביטחון, תוך מגע ישיר ובלתי-אמצעי עם כל הדרגים — משרה-ביטחון ועד לטוראי בשדה. יסייר נא ביחידות, יעיין נא במיטמכים, יראיין נא את הנוגעים בדבר!

הצעה זו הוסרה מסדר-היום של הכנסת בקורות המערך, הליכוד, המפד"ל, מק"י וז"ע. זה היה ביום 18.7.73!

אנחנו איננו גביאים. הערכותינו הוכחו כנכונות — מפני שהבינונו לאן מובילה המדיניות הממשלה, ולא חששנו להגיד זאת — גם כשזה לא היה כדאי, כשזה לא היה פופולרי. כשזה הביא לנו שינאה ואיבה — ועדיין רבים הנוטרים לנו איבה על כך כיום, כשקרה האסון הגורא שמפניו הזהרנו.

שלה הראשונה של גולדה מאיר, בהשתתפות מנחם בגין ומשה דיין, הזהיר אבנרי שהיא תגרום לאסון לאומי. ביום ה-17 במאס 1969 הוא אמר: זוהי ממשלה רעה. מכל הממשלות האפשריות, זוהי הממשלה הגרועה ביותר. מכל המועמדים לראשות-הממשלה, ראש-ממשלה זו היא הפחות מתאימה. ממשלה זו תדבר על שלום. אך ממשלה זו כלל אינה יכולה לעשות דבר למען שלום. מלי-צות צדקניות מלפני שני דורות יבואו במקום המעשה.

ההכרעה ההיסטורית העומדת לפנינו היא: שלום בלי סיפוח, או סיפוח בלי שלום. ואילו בממשלה זו אין אף שר אחד — אף לא אחד! — המוכן לוותר על הסיפוחים. לכן מסרבת הגברת מאיר לפרסם מפות של שלום. איננו יכולים למנוע את הקמתה של ממשלה זו, אף שבעינינו היא אסון לאומי. אנחנו רק יכולים להתריע נגדה — ולקוות שהתחושה הבריאה של העם, של הדור הצעיר, תשים לה קץ בהקדם האפשרי. ההכרעה שלפנינו היא הכרעה גורלית. ההיסטוריון בעוד מאה שנה יאמר: כאן, בנקודה הזאת, נפלה ההכרעה על גורל המדינה!

כאשר כל הכנסת — ממק"י עד חרות — התקוממה נגד רעיון הערובות הבינלאומיות, אמר אבנרי (29.12.70): מה רע בערובות? מילה זו נהפכה למלת-קללה. אין בכך כל הגיון.

כולנו יודעים שיש רק ערובה אמיתית אחת לגבולות — צה"ל היום, מחר ומחרתיים. שום דבר אינו יכול לבוא במקום צה"ל, כערובה לגבולות ישראל. גם גבולות-הביטחון כביכול, במר-כאות כפולות ומרובעות, אינם תחליף לכוח

של אבנרי בילבד, השיבה ממשלת-ישראל בלאו. ב-29 בדצמבר 1970, בשיא הוויכוח על יארינג, אמר אורי אבנרי בכנסת:

הפסקת האש תסתיים. באותו רגע יהיה עלינו להטיל את חודי-הפרעיה לו חבריה-הכנסת מכל הסיעות בקריאות-ביניים. הם לא רצו לשמוע. מפני שלא היו מוכנים להטיק את המסקנה. כפי שדרש אבנרי: שמדינת-ישראל תכריז שהיא מעדיפה שלום וביטחון על החזקת השטחים. באותם הימים הגיש גולדה יארינג את תוכנית המפורסם. על דעת כל הסיעות, מחרות ועד מק"י, נגד דעתו של אבנרי בילבד, השיבה ממשלת-ישראל בלאו. ב-29 בדצמבר 1970, בשיא הוויכוח על יארינג, אמר אורי אבנרי בכנסת: הפסקת האש תסתיים. באותו רגע יהיה עלינו להטיל את חודי-הפרעיה לו חבריה-הכנסת מכל הסיעות בקריאות-ביניים. הם לא רצו לשמוע. מפני שלא היו מוכנים להטיק את המסקנה. כפי שדרש אבנרי: שמדינת-ישראל תכריז שהיא מעדיפה שלום וביטחון על החזקת השטחים. באותם הימים הגיש גולדה יארינג את תוכנית המפורסם. על דעת כל הסיעות, מחרות ועד מק"י, נגד דעתו של אבנרי בילבד, השיבה ממשלת-ישראל בלאו.

לא המערך לבדו הית אחראי. הוא נתמך עלידי שותפיו מימין ומשמאל, מל"ע וממק"י — ובעיקר עלידי הסיעות המהוות עכשיו את הליכוד. אורי אבנרי התריע על כך בנאום שנשא בכנסת ב-16 במאס 1971 — חודש אחרי שממשלת-ישראל השייכה בשלילה לתוכנית יארינג — ובכך הפכה את מלחמת יום-הכיפורים לבלתי-נמנעת:

מה האלטרנטיבה המוצעת ע"י סיעת גח"ל? הגענו לקיפאון בשיחות השלום. אם יימשך הקיפאון, הוא מוכרח להביא לחידוש המלחמה. ואני מתריע על כך שאין לך, חבר הכנסת בגין, אומץ-הלב לעמוד על דוכן זה ולומר אמת זו, האמת הידועה לך ושאינך אומר אותה. דרכך מובילה לחידוש המלחמה.

הדרך הובילה למלחמה. כאשר היא באה, אמר משה